

Projekt "Odtworzenie Ogródów Dolnych Zamku Królewskiego w Warszawie"

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Projekt "Odtworzenie Ogródów Dolnych Zamku Królewskiego w Warszawie"

Umowa o dofinansowanie nr POIS.08.01.00-14-0001/16-00

Ogród Dolny Zamku Królewskiego (pow. ok. 1,9 ha) zajmuje teren od strony Wisły na wschód od Arkad Kubickiego. Stanowi on część ogrodu kształtowaną przynajmniej od początku XIX wieku. Projekt rewaloryzacji ma na celu przywrócenie artystycznych i historycznych wartości zespołowi zamkowemu widzianemu od strony rzeki. Reaktywowanie ogrodu, przede wszystkim w ślad za ikonografią XIX- i XX-wieczną, pozwoli uzupełnić panoramę Warszawy od strony Wisły o element ważny, a dotychczas brakujący. Podstawę widoku Zamku poniżej Arkad Kubickiego będzie stanowić urozmaiconą, zieloną przestrzeń z różnorodnymi założeniami ogrodowymi. Po jego północnej stronie znajdują się istniejące już grabowe strzyżone boskiety. Po stronie południowej Ogrodu Dolnego, uszczuplonej w okresie powojennym w trakcie budowy Trasy W-Z o teren zajęty przez północny „ślimak”, utworzone zostaną z konieczności formy roślinne imitujące pełną symetrię założenia ogrodowo-parkowego. W Ogrodzie Dolnym zlokalizowane mają też być liczne elementy architektury parkowej w postaci fontann, szpalerów roślinnych, ścieżek, rabat kwiatowych itp. Odtworzony ogród będzie dostępny bezpłatnie dla publiczności. Ponownie, spacerujący po Starym Mieście będą mogli wejść do obu części Ogródów Zamkowych. Z myślą o nich przewidujemy ustawienie kilkudziesięciu ławek. Projektowany Ogród Dolny nawiązywać będzie do okresu, kiedy po odzyskaniu niepodległości, a na krótko przed wybuchem II wojny światowej, odnowiony po latach ogród zamkowy uzyskał szatę pełną splendoru w oparciu o projekt wybitnego architekta Adolfa Szyszko-Bohusza. Ślady tego przedwojennego założenia zachowały się na powojennych zdjęciach ruin Zamku Królewskiego, a niektóre zasadzenia drzew z tego okresu przetrwały do dziś.

Ogrody Dolne Zamku Królewskiego w Warszawie wpisane są wraz z Tarasem i Zamkiem do rejestru zabytków pod nr rej. 620/1 decyzją z lipca 1965 r. Stare Miasto w Warszawie, na terenie którego zlokalizowany jest projekt, zostało wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO decyzją z września 1980 r. W uzasadnieniu wpisu Starego Miasta w Warszawie na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO podkreślono odtworzenie układu miejskiego, rynku i kamienic oraz odbudowę Zamku Królewskiego. Proces odtworzenia zakończony został właśnie odbudową Zamku Królewskiego. A zatem Zamek Królewski w Warszawie wraz z Ogrodami Zamkowymi stanowi nie tylko obiekt znajdujący się na terenie obszaru wpisanego na listę UNESCO, ale również wyznacza ramy czasowe odbudowy Starego Miasta w Warszawie; jest jedynym z istotniejszych elementów całej odbudowy. Zarządzeniem Prezydenta

Rzeczypospolitej z dnia 8.09.1994 r. historyczny zespół miasta Warszawy z Traktem Królewskim i Wilanowem został uznany za pomnik historii.

Odtworzenie Ogrodów Dolnych jest zadaniem, którego wykonanie zakończy trwającą od 1971 roku odbudowę Zamku Królewskiego w Warszawie, Ogrody bowiem wraz z bryłą Zamku tworzą nierozdzielalną kompozycyjną całość. Realizacja projektu jest bardzo oczekiwana przez odwiedzającą Zamek publiczność i dobrze nawiązuje do stanu obiektu w czasach Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej.

Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje:

1. Prace archeologiczne
2. Przebudowę gazociągu przebiegającego przez centralną część Ogrodów Dolnych
3. Przebudowę wodociągu przebiegającego na terenie objętym zakresem inwestycji (teren ul. Bugaj będący w wieczystym użytkowaniu Wnioskodawcy)
4. Budowę sieci sanitarnych zasilających projektowane fontanny i system automatycznego nawadniania oraz odprowadzających wody opadowe
5. Wykonanie automatycznego nawadniania terenów Ogrodu
6. Budowę sieci elektrycznych zasilających projektowane pompownie, system oświetlenia i iluminacji, system nawadniania oraz pochylnie dla osób niepełnosprawnych
7. Ukształtowanie oraz porządkowanie terenu: makroniwelację oraz usuwanie nieczynnego uzbrojenia i kolidujących obiektów podziemnych
8. Budowę nawierzchni wraz ze schodami i pochylniami
9. Wykonanie elementów konstrukcyjnych, takich jak dwie komory pompowni, komora wodomierza, niecki dwunastu fontann, fundamenty pod rzeźby, wazy i ogrodzenie od strony wschodniej (fragment przebudowywany) i południowej
10. Szatę roślinną, w tym zagospodarowania elementów roślinnych i gospodarki drzewostanem
11. Ustawienie ławek i koszy na śmieci oraz elementów tzw. „małej architektury”
12. Roczną pielęgnację gwarancyjną

Wykonana przez Pracownię Projektową „Ogród, Park, Krajobraz S.C.” Panów Jakuba Zemły i Tomasza Zwiecha, następnie zatwierdzona do realizacji decyzjami Stołecznego Konserwatora Zabytków i Wydziału Architektury Urzędu Dzielnicy Śródmieście Miasta Stołecznego Warszawy, które wydały prawomocne pozwolenia na prace w obiekcie zabytkowym i pozwolenie na budowę, dokumentacja wykonawcza wielobranżowa Ogrodu Dolnego i opracowane na jej podstawie: „Wniosek o dofinansowanie unijne” wraz ze „Studium wykonalności” przeszły pozytywnie wszystkie stadia oceny formalnej i merytorycznej w ramach **działania 8.1 osi priorytetowej: VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020.**

Celem głównym tego projektu jest: „rozwój ponadregionalnej oferty kulturalno-edukacyjnej

Zamku Królewskiego w Warszawie”. Będzie on możliwy do osiągnięcia dzięki realizacji **celów szczegółowych**, którymi dla projektu są:

1. Przywrócenie Ogrodom Dolnym dawnego waloru. Cel ten osiągnięty zostanie dzięki przeprowadzeniu zakresu rzeczowego robót zaprezentowanego powyżej
2. Rozszerzenie zakresu dotychczasowej oferty Zamku o:
 - a. ofertę kulturowo-edukacyjną
 - b. uzupełnienie dotychczasowej oferty Zamku dla zwiedzających
 - c. ofertę komercyjną tj. wynajem przestrzeni Ogródów pod różne imprezy, w tym o charakterze kulturalnym i rozrywkowym, jako część oferty Arkad Kubickiego
 - d. poszerzoną współpracę międzynarodową z partnerami zagranicznymi, w tym z krajów rejonu Morza Bałtyckiego.

Cel szczegółowy w postaci przywrócenia Ogrodom Dolnym dawnego waloru realizuje również założenie zakończenia odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. W myśl zapisów charakteryzujących projekty zaplanowane do realizacji w ramach tematycznej osi inwestycyjnej będą miały na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego przy osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych, zarówno w wymiarze krajowym, jak regionalnym i lokalnym. Dziedzictwo kulturowe oraz zasoby kultury są ważnym czynnikiem tworzenia postaw kreatywnych w społeczeństwie, wpływają na wspieranie działań innowacyjnych, a tym samym pozytywnie oddziałują na rozwój gospodarczy. Wobec powyższego **cele ogólne** niniejszego projektu to:

1. **Rozwój sektora turystyki krajowej i zagranicznej**
2. **Rozwój gospodarczy kraju**

Planowane podstawowe efekty społeczno-ekonomiczne podzielono ze względu na obszary oddziaływania:

- I. Społeczeństwo
- II. Promowanie w społeczeństwie kultury
- III. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu
- IV. Gospodarka
- V. Wzrost atrakcyjności turystycznej województwa
- VI. Wzrost wydatków na inne dobra
- VII. Wpływ na branżę budowlaną i doradczą w okresie realizacji inwestycji

Pośrednie efekty ekonomiczne to takie, które powstają w szerszym planie oddziaływania projektu, i mogą powstać w odległej perspektywie geograficznej czy czasowej. Zidentyfikowano następujące pośrednie efekty ekonomiczne:

1. Dodatkowy wpływ projektu na najbliższe otoczenie
2. Rozwój kreatywności kulturowej społeczeństwa
3. Rozwój firm i podmiotów obsługujących ruch turystyczny

Całkowita wartość projektu wynosi 23 123 535,78 PLN. Kwota tzw. wydatków kwalifikowalnych, które podlegają dofinansowaniu, wynosi **18 775 982,06 PLN.**

Na początku marca 2017 roku projekt uzyskał **dofinansowanie, w którym 80% stanowią Fundusze Unii Europejskiej, a 20% jest dotacją celową Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.**

Umowa o dofinansowanie nr **POIS.08.01.00-14-0001/16-00** przewiduje realizację całości prac do połowy 2019 roku, a następnie jeden rok tzw. pielęgnacji gwarancyjnej. Otwarcie Ogrodów Dolnych Zamku Królewskiego w Warszawie przewidziane jest na sezon letni 2019 roku.

Sygnalizowanie potencjalnych nieprawidłowości lub nadużyć finansowych:

naduzycia.POIS@mfipr.gov.pl

<https://www.pois.gov.pl/strony/zglaszanie-nieprawidlowosci/>

Opracowanie: **Sławomir Kwiatkowski**

Główny Inżynier Zamku Królewskiego w Warszawie

Kierownik Zespołu ds. Realizacji Projektu